

Protokoll i sak 511/2009

for

Boligtvistnemnda

04.02.10

Saken gjelder: Klage på sprukne og løse fliser i badrom

1. Sakens faktiske sider

Entreprenøren skriver til forbrukeren 8. desember 2005, og ”markedsfører” sine tjenester, bl.a. ved å hevde at ”*Jeg vet hva som skal til for å bygge hus*”.

Forbrukeren har åpenbart bestemt seg for hvilken type hus han vil ha, og kontakter et firma som leverer og monterer fliser, da han ikke skal kjøpe dette av entreprenøren. Han mottar tilbud fra flisfirmaet 7. juni 2006. Det tilbys fliser i 3 rom, herav 2 badrom på henholdsvis 11,8 og 2,8 m², og et vaskerom på 9,1 m². I badene skal det være fliser både på gulv og vegger. I det største badet tilbys ”*innbygging av badekar, inkl materiell og arbeid*” for kr 8 000 inkl mva. Våtrommenes plassering fremgår av kontraktstegningene.

Det største badet er i boligens andre etasje/loftsetasje. I et hjørne mot en knevegg er det innstiplet et hjørnebadekar. Diagonalt over for dette er det en dusjnisje.

Forbrukeren og entreprenøren inngår 3. august 2006 ”*Kontrakt om planlegging og oppføring av selveierbolig, herunder fritidshus*”. I pkt 17 ”*Særlige bestemmelser*”, angis det i pkt 1 at:

Forbruker plikter å sørge for nødvendig faglig veiledning og kontroll av de arbeider som han (selv eller ved andre) utfører. Han må ivareta ansvarsrett og kontroll for de arbeider han selv eller ved andre skal utføre. Leverandøren eller dennes representant kan ikke gjøres ansvarlig økonomisk for feil eller mangler ved disse arbeidene, eller for at de eventuelt ikke blir godkjent av offentlige myndigheter

I leveransebeskrivelsen, som utgjør vedlegg til kontrakt, opplyses det spesielt, blant en rekke andre punkter, at følgende *ikke* er inkludert:

- Støpte badegulv på bjelkelag i våtrom. Gjelder også hvis BKØ (*entreprenøren*) har fliser inkludert i tilbudet.
- Membran i våtrom
- Belegg i våtrom
- Fliser med tilbehør
- Dusjhjørne/dusjkabinett m. nødvendige tilbehør, selv om det på noen hustyper er inntegnet

(Forbrukeren valgte å kjøpe fliser og flisarbeid i hht overnevnte tilbud fra flisfirmaet)

Entreprenøren sender 14. september 2006 ut *"INFO BREV TIL ALLE HUSBYGGERE"*, under overskriften *"VIKTIG INFORMASJON vedr. membran på yttervegger"*:

På alle yttervegger hvor det skal monteres fliser (der hvor BKØ leverer rupanel og gips) så må disse tettes 100 % med membran av flislegger fra gulv til tak + overgang mellom vagg og tak/vegg og gulv fuges i dette området. Dette pga av det ikke skal monteres kondenssperre!!!

Partene inngår 28. oktober 2006 *"Endringsavtale"* om *"Forsterkning av bjelkelag bad 2. etg."*, og om *"5 cm nedsenking av gulv i dusjnische bad 2. etg."*. Tillegget er kr 5 000.

Forbrukeren får tilsendt oppdaterte *"Anmeldelsestegninger"* 30. oktober 2006. I følgebrevet opplyses det bl.a. at:

Bjelkelag over kjøkken må forsterkes pga. flytting av drager og nedsenket gulv i dusjnische 2. etg.

På tegningene, *en* i målestokk 1:100 og *en* i 1:50, er nå hjørnebadekaret flyttet ut til et hjørne mot yttervegg, rett over for dusjnischen, og det er angitt at gulvet i nisjen skal nedsenkes 5 cm. Det er for hånd, på tegningen i 1:100, påført en tekst om å *"forsterke for badekar"*.

Det er ikke for nemnda oppgitt når forbrukeren overtok boligen, men i klagen opplyses det at *"flisene i badet begynte å løsne i januar 08"*, og at forbrukeren da reklamerte på forholdet både overfor entreprenøren og flisfirmaet. Det dreier seg her om flisene i badet i 2. etg.

Flisfirmaet foretar befarung, og skriver 6. mai 2008 til forbrukeren. Også flisleggeren konstaterer at fliser *"slipper underlaget"*, angivelig *"uvisst av vilken grunn"*. Han påpeker at *"vår måte å bygge dette opp på er helt avgjørende av et stabilt og godt underlag"*, og at *"det vil si, forsterket tilstrekkelig"*. Han hevder også at han gjorde forbrukeren oppmerksom på dette *"før vi satt i gang"*, og at han anser flisleggingen *"kun som kosmetisk og funksjonell"*. Utførelsen beskrives. Der fremgår det bl.a. at det på gulvet er benyttet en avrettingsmasse med tykkelse 20 – 30 mm for innstøping av varmekabler, og at *"alle våre bad er bygd på samme måte"*.

Det engasjeres en takstmann som besiktiger boligen og badet 6. juni 2008, der også forbrukeren, entreprenøren og flisleggeren deltar. Rapporten foreligger 11. juni. I pkt 1.2 om *"Badet i 2. etasje"* opplyses:

Det registreres at det sprekker i fugeflisene, særlig i kanten ned mot dusjnischen samt at flisene har løsnet fra underlaget nær det innebygde hjørnekaret. Det registreres videre at det sprekker i fugen mellom kar og flislagt vegg når karet fylles med vann.

Årsaken opplyses å være at:

...bjelkelaget "setter seg" når hjørnekaret fylles med vann

og det opplyses at:

Det registreres en nedbøyning av undergurten på ca 3,5 – 4 mm målt på panelet i kjøkkenet når karet er fylt og personer står i badet.

Verken entreprenøren eller flisleggeren vil angivelig påta seg ansvaret for det oppståtte forholdet, men takstmannen påpeker at det er entreprenøren som står ansvarlig for bærekonstruksjonene, og at forbrukeren har betalt for ekstra forsterkning for badekar og

nedsenket gulv i dusjnise. Han hevder også at forbrukeren, i planleggingsfasen, orienterte entreprenøren om at det skulle benyttes fliser i badet. Dermed kommer han til at det må være entreprenørens ansvar å sørge for at konstruksjonen tåler at badet flislegges i hht *"dagens normale materialbruk"*. Dersom entreprenøren mente at flisleggeren skulle ha foretatt seg noe for å forsterke gulvet ytterligere, måtte han angivelig ha gitt beskjed om det, for eksempel i sitt skriv fra 14. september 2006. Takstmannen hevder at det oppståtte problemet kunne vært unngått på 2 måter:

Alt 1 Selve gulvets konstruksjon kunne vært ytterligere forsterket

Alt 2 Badegulvet skulle vært forsterket med en armert støpt betongplate som fordelte kreftene bedre

Nok en takstmann engasjeres. Også *han* besiktiger boligen, og skriver rapport 10. august 2008. Han har angivelig fått tilgang til overnevnte takstrappreport fra 11. juni, flisleggerens brev fra 6. mai og statiske beregning fra takstolleverandøren. (Ikke fremlagt for nemnda) Takstmannen hevder at entreprenøren *"har en opplysningsplikt i forhold til byggherre vedr. konstruksjonen. Det vil si at statiske beregninger blir innhentet, dette sett i relasjon til byggherrens ønske om å bekle overflater i våtrom med fliser"*. Han opplyser at takstolberegningene viser at takstolene er beregnet å tåle en *ekstra* egenvekt på 2000 N/m², (ca 200 kg/m²) og at det tilsvarer egenvekten av en betongpåstøp på ca 8 cm, åpenbart i baderommet. Dermed hevdes det at entreprenøren har *"oppfylt sine forpliktelser i forhold til å fremskaffe statiske beregninger sett i relasjon til kundens ønsker"*. Det påpekes at flisleggeren ble engasjert direkte av forbrukeren, og at entreprenøren således ikke har noe ansvar for hans leveranser eller arbeider. Takstmannen kommenterer den benyttede flytsparkelen, ved at angi at *"mye tyder på at materialvalg dvs flytsparkel ikke har vært det ideelle valg i forbindelse med utførte arbeider"*, uten at han direkte uttaler seg om hva han antar er årsaken til sprekker og løse fliser. Han støtter imidlertid forrige takstmanns *"konklusjon"* om at problemet kunne vært unngått om man hadde benyttet en armert påstøp fremfor tynn flytsparkel. *Det* hevdes også å være i hht takstolleverandørens anbefalinger. Takstmannen påpeker at han ikke *"tar stilling til skyld- og/eller erstatningsspørsmålet"*.

Forbrukeren skriver til entreprenøren 18. august 2008. Han viser til overnevnte takstrappporten, og brevet fra flisleggeren, og anmoder om at entreprenøren og flisleggeren i fellesskap blir enige *"om en god løsning"*. Skjer ikke det, varsles det at det vil bli søkt juridisk bistand for hjelp til ansvars plassering. Forbrukeren anmoder samtidig om at det tas initiativ til ett-årsbefaring. Brev med samme ordlyd sendes flisleggeren.

Flisleggeren skriver til entreprenøren 3. september 2009. Han opplyser at han for den aktuelle boligen hadde påtatt seg ansvarsrett for våtromsarbeidene, men poengterer at *det* ikke betyr at han har noe ansvar for bærekonstruksjonene. Han påpeker også at den flytesparkelen som er benyttet kun har en egenvekt på 40 kg/m², mens gulvet angivelig skulle tåle en tilleggslast på 200 kg/m². Flisleggeren hevder at han ikke hadde noen mulighet til å kontrollere om gulvkonstruksjonen var forsterket som forutsatt da han startet sine arbeider. Han mener at *"setninger i bjelkelagskonstruksjonen er årsaken til hendelsen"*, og ikke det utførte flisarbeidet.

Entreprenøren søker juridisk bistand, og advokaten skriver til forbrukeren 19. september 2008 som svar på hans brev fra 18. august. Det hevdes at entreprenøren har levert *"en helt normal/relevant forsterkning av trebjelkelaget i hht til det som var bestilt, men at det er flisleggeres valg av løsninger som har gitt et ikke tilfredsstillende resultat pga den betydelige vekten hjørnebadekaret representerer"*. Advokaten hevder at flisleggeren burde ha valgt å utføre badegulvet med en armert påstøp istedenfor flytesparkel, siden hjørnebadekaret

angivelig tar ca 300 liter. Han hevder også at de bestilte forsterkningene var inntegnet på de arbeidstegningene som var tilgjengelige på byggeplassen, og at flisleggeren, som angivelig ansvarlig for *"prosjektering og utførelse av våtrom"*, hadde ansvaret for å sjekke disse eller *"eventuelt kontakte entreprenøren dersom det skulle være spørsmål eller behov for å avklare de valgte konstruksjonsløsninger"*. Dermed hevdes det at det må være flisleggeren som har ansvaret for det oppståtte forholdet.

Flisleggeren skriver til forbrukeren 13. oktober 2008. Han hevder igjen at det er *"setninger i bjelkelagskonstruksjonen"* som er årsaken til oppsprekningen, og ikke hans arbeider.

Også forbrukeren søker juridisk bistand, og advokaten skriver til entreprenørens advokat 18. desember 2008. Han påpeker at kontraktstegningene viser at forbrukeren skulle ha et stort hjørnebadekar i badet i 2. etasje, og at entreprenøren tok seg betalt kr 5 000 for forsterkning av bjelkelaget, med bakgrunn i at badekaret ble flyttet ut til yttervegg, at gulvet i dusjnisen ble nedsenket, og at en drager i kjøkkentaket ble flyttet. Det opplyses at badekaret ble kjøpt av en rørleggerbedrift som ble anbefalt av entreprenøren, og det anføres at entreprenøren således var vel kjent med at dette skulle leveres og monteres. Advokaten hevder at flisleggeren, i byggeperioden, *"påpekte at bjelkelaget hadde for stor senteravstand i badegulvet"*, at han da ga uttrykk for *"at han ønsket bjelkelaget forsterket"*, og at han da angivelig fikk bekreftet at så skulle skje. Det anføres at ingen, verken rørleggeren, elektrikerens eller entreprenøren ga beskjed om at badegulvet måtte forsterkes ytterligere. Det vises til at en av takstmennene målte nedbøyningen i bjelkelaget til 3,5 – 4 mm når badekaret var fylt med vann, og at *han* konkluderte med at det var entreprenøren som hadde ansvaret for nødvendig forsterkning. Det vises også til at badekarets vekt med vann ikke er vesentlig høyere enn 300 kg, mens den forsterkingen som takstolprodusenten angivelig har gjort, i hht de statiske beregningene, utgjør ca 2000 kg totalt i baderommet, samtidig som det hevdes at også produsenten anbefalte at det ble støpt en armert betongplate på gulvet.

Advokaten hevder at entreprenøren skulle ha opplyst forbrukeren om at bjelkelaget, (egentlig undergurter i takstoler) skulle vært forsterket ytterligere i forbindelse med at badegulvet skulle flislegges, og at dette kunne vært medtatt i endringsavtalen om forsterkning. Det anføres også at entreprenøren ikke informerte forbrukeren om at takstolleverandøren angivelig anbefalte en støpt armert betongplate. Dermed hevdes det å foreligge en mangel i hht buofl §§ 25 og 26, jf § 7.

Det kreves at entreprenøren retter mangelen ved å forsterke gulvet og utbedre skadede fliser og fuger. Forbrukeren krever også at entreprenøren skal dekke hans kostnader til konstatering av mangelen, og hans advokatutgifter.

Dersom entreprenøren ikke gjør som krevd, opplyses det at forbrukeren vil benytte seg av den garantien som er stilt i hht buofl § 12, tredje ledd, stor 3 % av avtalt vederlag.

Forbrukerens advokat skriver til flisleggeren samme dag som overnevnte brev ble sendt entreprenøren, 18. desember 2008. Han opplyser at dersom entreprenøren ikke vil utbedre manglene, og heller ikke er forpliktet til det fordi manglene skyldes flisarbeidene, så vil manglene bli krevd utbedret av flisleggeren. I så fall krever forbrukeren at flisleggeren også skal dekke hans kostnader til konstatering av mangelen, og hans advokatutgifter.

Advokaten spør samtidig om flisleggeren har noe i mot at også *han* blir en part dersom saken behandles i en tvistenemnd.

Entreprenørens advokat skriver til forbrukerens advokat 18. mars 2009. Tidligere standpunkt og argumentasjon gjentas, og det vises igjen til at entreprenøren foretok en oppdimensjonering av bjelkelaget i 2. etasje slik at dette skulle tåle en ekstra belastning fra 8 cm armert påstøp, mens flisleggeren valgte å benytte en tynn avrettingsmasse. Det anføres at det var opp til flisleggeren å vurdere om bjelkelaget var sterkt nok for den metoden han benyttet, med flytsparket fremfor *"tradisjonell påstøp"*, og at han kunne ha spurt, eller foretatt nødvendige undersøkelser, dersom han var i tvil.

Også flisleggeren søker juridisk bistand, og advokaten skriver til forbrukerens advokat 12. mai 2009. Han opplyser at han anser entreprenøren som ansvarlig for det oppståtte forholdet, og at flisleggeren ikke har noe ønske om noen behandling i tvistenemnda.

Samme dag, 12. mai 2009 skriver advokaten brev til entreprenørens advokat. Han hevder at problemene først og fremst skyldes at bærekonstruksjonen er for svak, og begrunner det med at takstmannen målte en nedbøyning på 3,5 – 4 mm når badekaret var fylt med vann, og det stod personer i baderommet. Det anføres at flisleggeren ikke har noe ansvar for at gulvkonstruksjonen ikke er sterk nok, og det hevdes at flisleggeren både overfor forbrukeren og entreprenøren påpekte at *"det var behov for å styrke konstruksjonen"*. Advokaten erkjenner at *det* tilsynelatende skjedde ved at entreprenøren bestilte og tok seg betalt for en sterkere takstolkonstruksjon, men han stiller spørsmålsteget ved om konstruksjonen kan ha blitt svekket etter montering ved at det for eksempel kan ha blitt gjort utsparinger i bjelker på grunn av nedsenket gulv i dusjnisen, eller behovet for fall på badegulvet mot sluk. Alternativt stilles det spørsmålsteget ved om det kan være gjort feil i de statiske beregningene. Det anføres at flisleggeren ikke kan lastes for den registrerte nedbøyningen, og han hans utførelse er i samsvar med preaksepterte metoder. En eventuell løsning med en armert betongplate som påstøp, hevdes å være *"uten faglig forankring"*, da en slik tung plate angivelig ville ført til en større nedbøyning, som i neste omgang kunne ført til at plata sprakk. Det anføres også at entreprenøren aldri ga uttrykk for at det burde støpes noen betongplate. Dermed hevdes det at flisleggeren ikke har noe ansvar for mangelen.

Forbrukeren fremmer sak for Boligtvistnemnda 12. juni 2009, via sin advokat. Det redegjøres for saken i eget vedlegg, og fremsettes krav om at entreprenøren utbedrer mangelen. Begrunnelsen er at det badegulvet som ble levert av entreprenøren ikke var sterkt nok til å tåle inntegnet baderomsutstyr og flislegging av badet med normal materialbruk, samt at entreprenøren har unnlatt å informere forbrukeren om at badegulvet skulle forsterkes ytterligere før flislegging.

Entreprenørens advokat gir tilsvar 3. desember 2009. Tidligere kommentarer og argumenter gjentas og utdypes. Det vises spesielt til at de 2 takstmennene ikke er enige om hva som er årsaken til at fliser løsner og sprekker, da den ene uttaler at:

Årsaken til problemene i gulvet et at bjelkelaget "setter seg" når hjørnekaret fylles med vann

og opplyser at:

Det registreres en nedbøyning av undergurten på ca 3,5 – 4 mm målt på panelet i kjøkkenet når karet er fylt og personer står i badet.

mens den andre uttaler at:

Det er noe vanskelig å forutsi hva som har utløst påviste sprekker i fuger samt løse fliser. Mye tyder på at materialvalg dvs flytsparkel ikke har vært det ideelle valg i forbindelse med utførte arbeider

Det vises også til at det i leveransebeskrivelsen opplyses hva som *ikke* er inkludert i entreprenørens leveranser, så som:

- Støpte badegulv på bjelkelag i våtrom.
- Membran i våtrom
- Dusjhjørne/dusjkabinett (selv om det er inntegnet)
- Belegg i våtrom
- Fliser med tilbehør

Videre vises det til kontraktens pkt 17 om at:

Forbruker plikter å sørge for nødvendig faglig veiledning og kontroll av de arbeider som han (selv eller ved andre) utfører. Han må ivareta ansvarsrett og kontroll for de arbeider han selv eller ved andre skal utføre. Leverandøren eller dennes representant kan ikke gjøres ansvarlig økonomisk for feil eller mangler ved disse arbeidene, eller for at de eventuelt ikke blir godkjent av offentlige myndigheter

Det hevdes at entreprenøren har levert en forsterket konstruksjon som bestilt, og forsterkningen dokumenteres med fremlagt tegning fra takstolleverandøren, en tegning som hevdes å ha vært tilgjengelig på byggeplassen også for flisleggeren. Når det gjelder den målte nedbøyningen på 3,5 – 4 mm, anføres det at denne er langt innenfor maksimal tillatt nedbøyning som opplyses å være 12 mm for den aktuelle spennvidden. Det uttrykkes imidlertid tvil omkring målingen. Entreprenøren hevder igjen at flisleggeren har benyttet en utradisjonell og lite egnet løsning for avretting av gulvet, og at armert betongplate ville vært bedre, da en slik angivelig ville "forsterket" bjelkelaget. Han hevder også at han verken hadde noen innflytelse på, eller kunnskap om hvilken løsning flisleggeren ville velge. For øvrig opplyses det at det ikke er foretatt noen inngrep i takstolenes undergurter etter levering og montering, og at disse således ikke har blitt svekket, verken av følgene av nedsenket gulv i dusjnise, fall til sluk, eller andre forhold. Dermed konkluderes det med at entreprenøren ikke kan ha ansvaret for mangelen.

En av takstmennene får tilsendt overnevnte tilsvarende, og kommenterer dette i brev til forbrukerens advokat 17. desember 2009. Han hevder at det viktigste, for å hindre den type skader man her har fått, er at det ikke blir noen nedbøyning i hjørnene mellom gulv og vegg, og at *det* betinger at "konstruksjonen over sponplategulvet i badet må være stiv, for eksempel med en støpt armert betongplate". Det påpekes at verken tegninger eller beskrivelse omtaler dette forholdet. Takstmannen refererer også fra en samtale med flisleggeren, som angivelig hevdet at han snakket med entreprenøren før han satte i gang med sparkling av gulvet, og at han da ikke fikk noen "krav om at gulvet måtte støpes som en del av det statiske bildet for konstruksjonen".

Forbrukerens advokat gir tilsvarende 21. desember 2009. Overnevnte brev vedlegges. Det anføres at entreprenøren og hans takstolleverandør visste at forbrukeren skulle ha fliser i badet, og at entreprenøren, tross det unnlot å informere forbrukeren og flisleggeren om at takstolleverandøren angivelig hadde anbefalt at det måtte støpes en armert betongplate på gulvet.

Flisleggerens advokat skriver til forbrukerens advokat 11. januar 2010. Han hevder bl.a. at problemet trolig ville vært det samme dersom det hadde blitt støpt en armert betongplate, da hovedproblemet angivelig er at selve bærekonstruksjonen er for svak, og en betongplate trolig ville ha sprukket og smuldret opp over tid, slik at flisene løsnet. Det hevdes igjen at

flisleggeren ikke har noe ansvar for konstruksjonene, da han kun skulle ”*behandle overflatene*”, og at han ikke hadde noen grunn til å anta at konstruksjonen ikke var stabil. Videre gjentas det at entreprenøren ikke stilte noe krav om støpt plate. Det anføres også at rørleggeren allerede hadde montert opp et veggklosett, før flisleggeren startet sine arbeider, og at høyden på dette var ”tilpasset” tykkelsen på en tynn avrettingsmasse, som benyttet av flisleggeren.

Forbrukerens advokat sender overnevnte brev til nemnda 12. januar 2010.

Entreprenørens advokat gir tilsvar 26. januar 2010. Det anføres at den bestilte forsterkningen av bjelkelaget ble levert og utført høsten 2006, mens flisarbeidene i rommet først ble utført våren 2007. Det poengteres også at den bestilte forsterkningen først og fremst var foranlediget av at forbrukeren skulle ha nedsenket gulv i dusjnisen, selv om den også tok hensyn til hjørnebadekaret. Videre anføres det at entreprenøren ikke hadde kunnskaper om hvilken type overflatebehandling forbrukeren skulle ha; belegg eller fliser, betongpåstøp eller avrettingsmasse. Når det gjelder påstanden om at entreprenøren ikke videreformidlet takstolleverandørens angivelige anbefaling om støpt betongplate, opplyses det at denne anbefalingen først kom etter at problemet med sprekker og løse fliser oppstod. Det var angivelig først da dette forholdet ble tatt opp med leverandører at han ga uttrykk for at han i et tilfelle som her ville anbefalt å benytte en tradisjonell armert påstøp.

Det bestrides ikke at flisleggerens benyttede løsning kan anses som ”preakseptert”, men det påpekes at *det* ikke betyr at den nødvendigvis er det på det aktuelle underlaget. Når det gjelder opplysningen om at det vegghengte klosettet var montert i en høyde tilpasset benyttet avrettingsmasse, anføres det at klosettet uansett måtte demonteres før flislegging. Også høyden på sluket kunne lett endres med en slukforlenger. Dermed anføres det igjen at flisleggeren lett kunne valgt å støpe en betongplate, og at det ville medført at man ikke ville fått noen nedbøyning av betydning. Ansvar for mangelen hevdes dermed igjen å være flisleggerens.

Forbrukerens advokat svarer 27. januar 2010 at det ikke medfører riktighet at entreprenøren ikke visste at forbrukeren skulle ha fliser i badet, da *det* hevdes opplyst i forbindelse med at gulvet i dusjnisen ble besluttet nedsenket, og forsterkningen bestilt. Det skjedde 28. september 2006.

2. Sakens rettslige sider

Bustadoppføringslova gjelder for avtalen.

Forbrukeren hevder at entreprenøren har levert en for svak bærekonstruksjon for gulvet i husets 2. etg, som har medført at flisene i et baderom, spesielt rundt og ved et hjørnebadekar løsner og sprekker på grunn av for stor nedbøyning som spesielt oppstår når karet fylles med inn til 300 liter vann. Det vises det til at en takstmann målte nedbøyningen til 3,5 – 4 mm. Forbrukeren viser til at han har betalt kr 5 000 for at bjelkelaget skulle forsterkes, og stiller spørsmålsteget ved hvorvidt dette er gjort som bestilt. Han stiller også spørsmålsteget ved om bjelkelaget kan ha blitt svekket på annen måte etter at det ble etablert.

Entreprenøren hevder at han *har* levert et forsterket bjelkelag i hht bestilling, og at takstolleverandørens beregninger viser at dette tåler en ekstrabelastning fra nyttelast på ca 200 kg/m², noe som tilsvarer ca 2000 kg for hele baderommet, mens et fylt hjørnebadekar kun utgjør ca 300 kg. Han hevder også at konstruksjonen ikke har blitt svekket med

eventuelle inngrep etter at den ble etablert. Det stilles videre spørsmålstegn ved den målte nedbøyningen, men anføres at den uansett er langt mindre enn tillatt nedbøyning som angis å være 12 mm for den aktuelle spennvidden. (Tilsvare lengden/300)

Entreprenøren hevder at en tegning fra takstolleverandøren, som viser forsterkningene, var tilgjengelig på byggeplassen, også for flisleggeren, og at flisleggeren kunne ha spurt dersom han var i tvil om konstruksjonen var sterk nok. Entreprenøren hevder også at flisleggeren har benyttet en utradisjonell og lite egnet løsning for avretting av gulvet, og at en armert betongplate ville vært bedre, da den angivelig ville "forsterket" bjelkelaget ved at den bedre ville bidratt til fordeling av krefter. Han hevder også at han verken hadde noen innflytelse på, eller kunnskap om hvilken løsning flisleggeren ville velge.

Forbrukeren bestrider at entreprenøren ikke visste at han skulle ha fliser i badet, da *det* hevdes opplyst i forbindelse med at gulvet i dusjnisen ble besluttet nedsenket, og forsterkningen bestilt. Han viser også til at flisleggeren hevder at *han* ikke hadde noe ansvar for bærekonstruksjonen, og at han ikke hadde noe grunnlag for å "forstå" at han måtte støpe en armert betongplate fremfor å benytte en tynn avrettingsmasse, en løsning han hevder er helt vanlig og preakseptert. Forbrukeren påker også at entreprenøren ikke brakte videre en angivelig beskjed fra takstolleverandøren om at han anbefalte en støpt plate på gulvet i badet, men entreprenøren hevder at denne anbefalingen først kom *etter* at problemet med sprekker og løse fliser oppstod. Det var angivelig først da dette forholdet ble tatt opp med takstolleverandører at han ga uttrykk for at han i et tilfelle som her, ville anbefalt å benytte en tradisjonell armert påstøp.

Nemnda legger til grunn at partene er enige om at det foreligger en feil. Spørsmålet er hvem som skal tillegges ansvaret for denne. Nemnda har i hht til sine retningslinjer kun anledning til å uttale seg om forholdet mellom forbrukeren og entreprenøren.

Partene er åpenbart enige om at feilen har oppstått på grunn av bevegelser i konstruksjonene. I en ny bolig med bæresystem av tre, får man hovedsakelig 2 typer bevegelser. Den ene er den som oppstår når konstruksjonen utsettes for belastninger. Med et trebjelkelag som her, vil det alltid oppstå nedbøyning når for eksempel hjørnebadekaret fylles med vann, og er i bruk. En bevegelse i størrelsesorden 3,5 – 4 mm kan ikke på noen måte anses som unormal eller uventet, trolig heller ikke om det hadde vært støpt en armert betongplate på gulvet, fremfor bruk av tynn avrettingsmasse. Den andre typen bevegelser får man når trematerialene tørker ut, spesielt før de innstiller seg på det som betegnes som trevirkets "likevektsfuktighet". Det skjer erfaringsmessig etter om lag ett år etter at boligen er tatt i bruk. Det foreligger ingen opplysninger om fuktnivået i trevirket før det ble innkledd, og før flisleggingen ble utført, men det er ikke unormalt et man får "tørkebevegelser" på opp til 3 - 4 mm i for eksempel et bjelkelag. Slike bevegelser, både på grunn av belastning og uttørking må etter nemndas vurdering anses som forutsigbare, og de må derfor alltid hensyntas av de fagfolk som påtar seg arbeid og ansvar for et sluttresultat. I dette tilfellet har entreprenøren, etter nemndas syn tilstrekkelig sannsynliggjort at han har levert en forsterket konstruksjon med en totalkapasitet ut over den konstruksjonen har blitt og blir utsatt for. Nemnda kan ikke se at entreprenøren måtte forstå at flisleggeren ikke valgte løsninger som var i stand til å oppta de forutsigbare belastningene og bevegelsene, uavhengig av om det medfører riktighet at han på forhånd var kjent med at forbrukeren aktet å få flislagt badet. Når forbrukeren velger å kjøpe tjenesten med flislegging av andre enn entreprenøren, påtar han seg også ansvaret for sluttresultatet, så fremt han ikke kan sannsynliggjøre at entreprenøren har levert en mangelfull ytelse. Nemnda kommer til at forbrukeren ikke i tilstrekkelig grad har gjort det. Han gis således ikke medhold.

3. Konklusjon

- Forbrukeren gis ikke medhold.